

Lobota

Uredništvo in upravništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4—, četrtletno Din 12—, polletno Din 25—, celoletno Din 45— — Inserati po tarifi

Leto I.

Kranj, 14. avgusta 1937

Štev. 2.

Prosveti svobodo.

Strossmayer

Človek ne sme nikdar postati orodje ali sredstvo družbe, kajti slednja obstoja radi posameznikov.

Tako potrebna soc. reforma se ne sme ustaviti niti pred najsmelejšimi načrti, toda ne sme se spremeniti v revolucijo.

Kardinal in drž. tajnik Pačelli

Tujski promet

Donos tujskega prometa je ena najvažnejših, aktivnih postavk v plačilni bilanci skoraj vseh evropskih držav: v nacionalni ekonomiji se imenuje ta postavka „mrtvi eksport“. Kljub temu, da je naša trgovinska bilanca v normalnih letih ne samo uravnovešana, nego tudi aktivna, je naša plačilna bilanca, v katero moramo še vsleti visoke — javne in tajne — davke pri nas investiranimu inozemskemu kapitalu za obresti in za vse možne in nemožne zahtevke, še vedno za težke stotilijonske zneske pasivna. Zato je v prvi vrsti naloga države, vseh samoupravnih teles ter javnih ustanov, da s podpiranjem in pospeševanjem tujskega prometa privabijo v državo čim več gostov ter tako podpro splošno narodno gospodarstvo in nam uravnovešajo tudi našo plačilno bilanco.

Najvažnejše vprašanje je kurz dinarja. Do italijanske devalvacije je bilo stanje še dokaj zadovoljivo, toda zadnje leto se opaža vidno nazadovanje v številkah inozemskih gostov. Avstrijcev je na primer dopotovalo v prvi polovici lanskega leta 22.152, ki so imeli 115.953 nočnin, dočim jih navaja statistika za letošnje polovico, to se pravi do 1. julija 1937., samo 15.935 z 72.280 nočninami. Izpad znaša torej samo za Avstrijce skoraj 44.000 nočnin in če iste odmerimo skromno z zneskom od 70 dinarjev dnevne potrošnje, potem pride 3.000.000 dinarjev manj izkupička samo na avstrijske goste in samo za prvo polovico leta. Upeljava turističnega dinarja je neizbežna potreba, če nečemo pritrirati naše mlade tujsko-prometne industrije do propada. Merodajni faktorji so imeli o tem že neštevilno konferenc in gotovo so se vozili eksperti tudi že v inozemstvo, da tam proučavajo to vprašanje, toda ostalo je samo pri konferencah, narodno gospodarstvo pa je izgubilo že težke milijone in jih izgublja dan za dnem. Pri nas se zamuja čas z teoretiziranjem, drugje se pa dela ...

Drugo poglavje so naše ceste. Priznali moramo, da je tu volja dobra in da se faktično grade, saj nekaj najpotrebnejših. Toda kako? Pod naslovom moderna cesta se gradi 7 m široka in 25 km dolga proga Ljubljana — Kranj, ki je v „paci“ že čez leto dni, pa še ni vidnih izgledov na konec. Tu bi bilo treba poslati strokovnjake v inozemstvo, ampak na teren, ne za zeleno mizo. Čas je zlato. V Italiji ali Nemčiji bi se opravilo to delo v treh mesecih, pri nas pa bomo rabili najbrže še kakoli leto, če ne bo preveč dežja. Našteli smo samo en primer, ker je vprašanje cest pri nas sploh poglavje za-se.

Potem obstoja problem cen. Oblastli so hotele določiti hotelom in vsem gostinskim podjetjem maksimalne cene, toda vsa gostinska podjetja so se temu upravičeno uprla.

Letošnji kongres hotelirjev se je v soglasno sprejeti resoluciji postavil na stališče, da si maksimalne cene, ki so gostom kakor hotelom potrebne, postavijo sami, oblast pa naj jih po zaslišanju strokovnjakov potrdi.

Večkrat je bil že ventiliran načrt o ustanovitvi ministrstva za propagando. Razmere vpiljejo po njem. Samo en strah je zopet tu: priti mora namreč v prave roke, ravnotako cela uprava istega, da ne poslana že kar v začetku pribezalščice milijncev vsakokratne vlade. Čakajo ga velike in hvaležne naloge; od ljudi, ki naj bi to ministrstvo vodili, bo zavisel uspeh ali neuspeh njegovih načrtov. Dela je na pretek.

Kranj — v I. draginjski razred

Kraljevi banski upravi dravske banovine v Ljubljani je bila po naročilu aktivnega in upokojenega državnega uslužbenstva poslana sledeča vloga, katero prinašamo v celoti:

Že pred 1. oktobrom 1935 se aktivnim in upokojenim državnim uslužbenecem ni predobro godilo. Zato jih je s tem dnevom uvedeno znižanje njihov službenih prejemkov zelo občutno zadelo. Kranj je imel po zadnjem ljudskem štetju leta 1931 skupno 4.201 prebivalca, katere število je danes naraslo že na 6.500. Med temi je ca 300 aktivnih in upokojenih državnih nameščencev.

Kranj je trgovinski in industrijski center vse Gorenjske. Obratuje 13 tovarn, od teh 7 tekstilnih, v katerih je čez dan zaposlenih nad 4.000 oseb iz okolice. Vsa ta podjetja, ki plačujejo svoje nameščence zelo dobro, zaposluje tudi mnogo inozemcev. Prejemki vseh teh zelo presegajo prejemke državnih uslužbenecv in upokojencev. Kot finančno dobro situirani frapantno dvigajo cene na trgu in cene stanovanjem.

V Kranj prihaja dnevno veliko tujcev. V najbližji bližini na Brdu ima Nj. Visočanstvo knez Pavel svojo rezidenco. Tudi to privablja tuje in povzroča draginjo.

Splošno je znano, da spada vsa Gorenjska med pasivne kraje. Domači pridelki komaj zadoščajo za polovico prehrane prebivalstvu. Mast, sladkor in moka se dovažajo iz Srema in Banata. Sadje in druge življenske potrebščine dostavljajo na trg večinoma prodajalci iz Ljubljane, ljubljanske okolice, Dolenjske in Štajerske že zato, ker v Kranju dosežejo dosti višje cene. Državna železnica ima od tega veliko koristi, državni nameščenci pa veliko škodo. V Kranju je danes draginja vsaj za 15 do 20% večja kot v Ljubljani, ali za 40 do 60% večja kakor v Beogradu in gotovo ni manjša, kakor v mestih, ki se že sedaj nahajajo v I. draginjskem razredu.

Po pravilniku o proglašanju turističnih krajev iz leta 1936 je tudi mesto Kranj proglašeno za turistični kraj. Na lepo Gorenjsko prihajajo tujci iz drugih delov države in zlasti iz sosednjih držav z močno valuto. Številni kupci iz Bleda, Bohinja, Jesenic, Kranjske gore, Jezerskega in Predvdora ter od drugod kupujejo v najbližjem kranjskem — četudi dragem trgu — kar zelo, zelo dviga cene vsem življenskim potrebščinam.

Uradništvo, ki vrši svojo službo vestno in točno in v svoji domovinski ljubezni zelo goreče in požrtvovalno, zasluži, da se njegove življenske razmere s poviškom plače na splošno in v Kranju še s prevedbo v odgovarjajoči I. draginjski razred zboljšša.

Nič manje ali še bolj so potrebni zboljšanja tudi upokojenci, ki so vestno vršili svojo službo, pa morajo danes zato stradati. Vedne redukcije plač in

Turizem je postal neke vrste velsila gospodarskega značaja. Po vseh kulturnih državah je proglašen že za vedo, s katero se pečajo gospodarski znanstveniki in katera se poučuje v večernih tečajih, obrtno-strokovnih šolah ter na univerzah. Zadnji čas je, da se tudi mi zganemo, če nečemo, da nam sosedi pobero še tisto, kar so nam zaenkrat rešili in ohranili lepota naše zemlje in priljubljenost njenih prebivalcev.

pokojnin ter rapidno naraščanje draginje v resnici ogroža obstoj državnega uslužbenca in upokojenca v občini Kranj.

V dravski banovini, kjer se o znanem postranskem zaslužku sploh ne more govoriti, aktivni in upokojeni državni nameščenci gotovo zaslužijo, da se kraljevska vlada zanje zavzame, zlasti pa za Kranj, ki je izmed vseh mest Slovenije gotovo najdražji kraj. Tudi zaradi uvajanja in zviševanja že obstoječih skupnih banovinskih trošarin ter državnih taks draginja stalno narašča. Zaradi tega so posebno razočarani oni državni nameščenci, ki so premeščeni v Kranj iz drugih v II. draginjski razred uvrščenih krajev, ker je draginja tu neznosna.

Ker se je gospod finančni minister pri utemeljevanju uvrstitve malega Dubrovnika v I. draginjski razred skliceval na to, da daje Dubrovnik državi letno okrog 30 milijonov dohodkov, hočemo prikazati, kaj daje Kranj:

Pri davčni upravi Kranj so bili leta 1935 plačani ti-le davki:

Zemljarina	Din 833.000—
Zgredarina	1.138.000—
Pridobnina	2.870.000—
Družbeni davek	5.124.000—
Rentnina	854.000—
Luksuzni davek	5.077.000—
Skupni davek na posl. promet	15.621.000—
Usl. davek (brez drž. namešč.)	1.507.000—
Vojnica	126.000—
2/3-oni doprinos k uslužb. davku	119.000—
Prodane drž. taksne vrednotice	1.500.000—
V 19 trafikah občine Kranj je bilo v letu 1936 prodanega tobačnega materiala za	2.592.000—
Državna trošarina na električni tok leta 1936	459.300—
Proračunski dohodki in carina na pošti Kranj	2.997.532—
Železniška postaja Kranj, na katero se dovažajo vsa živila od drugod in zlasti iz oddaljenih južnih krajev je pre-jela v letu 1936 dohodkov	14.722.608—
Skupaj: Din 55.341.118—	

Ker Kranj nima carinarne, nismo všteli na Jesenicah, v Ljubljani, Mariboru in pri drugih carinarnah plačanih nemalih carin s pripadki, kakor tudi nismo našli v gotovini plačane šolnine po tar. post. 318a državne realne gimnazije in tekstilne šole, dohodkov iz skupnih banovinskih trošarin, ki bre-

mene pretežno le na meščanih. Mirno se lahko trdi, da daje Kranj državi vsaj 40 milijonov dohodkov, če ne več.

Dnevnik poročajo, da so v marcu 1937 državni dohodki narasli na 943 milijonov, torej za 126 milijonov več nego v minullem letu 1936, ter označuje to kot dober dotok državnih dohodkov. Pišejo pa tudi o dvigu cen, oziroma da je narasel splošni indeks cen na debelo od 70,9 na 72,1.

Ta nujna in vpludna prošnja, narekovana v sili in neverjetni stiski je lahko izvedljiva tembolj, ker bi po naši kalkulaciji prevedba Kranja iz II. v I. draginjski razred stala manje nego Din 700.000— letno.

Zaradi tega ponovno prosimo občino Kranj, da izvoli naše navedbe glede draginje preizkusiti in nato napram kraljevski banski upravi dravske banovine potrditi, ki naj našo nujno in povsem upravičeno prošnjo, poznavajoč razmere na Gorenjskem osobito v Kranju, ki v tujsko prometnem, trgovinskem in zlasti v industrijskem oziru donša državi in banovini sijajne dohodke, predloži s svojim najboljšim priporočilom kraljevski vladi v čimprejšnjo ugodno rešitev.

Za dobrohotno uvidevnost in naklonjenost se hoče aktivno in upokojeno državno uslužbenstvo vselej hvaležnega izkazati.

Po naročilu aktivnega in upokojenega državnega uslužbenstva:

Podpisi.

Upravičenost te zahteve našega uradništva je neovrgljiva. Upamo, da bo kranjska občina na podlagi neizpodbitnih dejstev, naštetih v tej petičiji, storila vse, da izboljša položaj tu nastanjenih uradnikov in upokojencev in da ne bo pustila, da obleži tozadevni akt v miznici kakega „nadleštva“. Ravnotako je naloga kraljevske banske uprave, da posveti vso pozornost rešitvi tega vprašanja in potom svojih ljudi in dobrih zvez v Belgradu doseže, da se zboljšanje uradniških plač ne zavleče ad Calendas Graecas, ampak da se nemudoma in v pozitivnem smislu reši.

Proračunska razprava

Petkova proračunska seja se je vršila popolnoma v znamenju kompromisa. Celoten občinski odbor je zastopal stališče, da je pač zelo in edino važno, komu in koliko bomo za potrebne in nepotrebne svrhe določili, ni pa važno od koga in koliko ter pod kakšnim naslovom bomo vse potrebne vsote kasirali: huda debata o izdatkih je ob sodelovanju skoraj vseh odbornikov trajala štiriinpol ure, z dohodki pa smo opravili v pičli četrt uri.

Otvoritvenim formalnostim je sledilo poročilo predsedstva. Uprava je sklenila, da se izvrše vsa potrebna popravila v gimnaziji, tekstilni in ljudski šoli. Licitacije za zgraditev mostu preko Kokre se je udeležilo 5 ponudnikov. Izključna cena je bila 318.000 Din, toda bistvene razlike v zahtevanih cenah ni bilo. Delo smo oddali tesarskemu mojstru Kavki iz Ljubljane — domačih ponudnikov sploh ni bilo — za končno vsoto Din 300.000—. Začasna uprava je v ta namen votirala 150.000 dinarjev, Mestna hranilnica 50.000, ostanek pa bo prispevala

banovina. Ravnatelj Košnik pripominja, da je tozadevni sklep začasne uprave protizakonit, ker po zakonu začasna uprava ne more in ne sme sklepati pravoveljavno nobenih novih obveznosti ter sme izvrševati samo tekoče posle. Na pripombo tovarnarja Focka, da je vse to banska uprava že potrdila, replicira ravnatelj Košnik, da se mora ta sklep banske uprave, ker je v nasprotju z zakonom o občinah, anulirati ali revidirati. Glede oddaje javne tehnične g. Kosmaču in tržnine g. Šornu izjavlja dr. ing. Kočevar, ravnatelj tekstilne šole, da je glasom zakona o državnem računovodstvu ta oddaja nična, ker niso bili, kakor predpisuje zakon, navzoči trije ponudniki.

S tem so bili poročila predsedstva zaključena in začela se je proračunska debata. Vprašanje županove plače se je rešilo z večino glasov, potem, ko je g. župan pojasnil, da se mu je pri sestavljanju proračuna dogodila pomota in tozadevna vsota za 8 mesecev ne znaša 36.000 dinarjev,

ampak le 24.000. Statut o županovi plači stopi v veljavo po odobritvi bana, kar pa je itak sigurno, ker je banska uprava sama predložila občini ta statut ter pustila odprto vprašanje le o višini plače.

Pripombe k proračunu je vložil s priporočenim pismom s povratnico g. tovarnar Sirc. Gospod župan izjavlja, da je te pripombe že enkrat bral in da so mu znane že iz predlanske proračunske debate, da pa so skozi in skozi neupravičene ter neresne, o čemer se bo celokupen občinski odbor tekom podrobne proračunske debate lahko prepričal.

K osebnim izdatkom ni bilo važnejših pripomb. Po izjavi dr. Megušarja se je zgodila pri določevanju podpor pomota, ter se je nehote izpusila postavka za Splošno strokovno zvezo v znesku Din 1500—, kar se bo popravilo. Črtal se je prispevek gasilski župi, tako, da dobi sedaj kranjsko gasilno društvo 10.000 dinarjev, primskovsko pa 4000—, vse to po inicijativi Mihe Košnika iz Primskovega. Na predlog o. o. Jereba, katerega sta z vso prepričevalnostjo podpirala in zagovarjala gg. Tomažič in Krč, je bila v proračunu vnešena postavka Din 15.000— za nabavo zvezkov in knjig otrokom siromašnih staršev. Proti tej postavki se je oglašilo par gospodov, češ, da banovina in šolski odbori vnašajo zadostne zneske v te namene v vsakoletne proračune in da je vsota 15.000 prevelika. Ta ugovor pač lahko velja za ljudi, ki imajo velika premoženja, pa malo ali celo nič otrok, ne pa za naraščaj ubogega delavca ter kmeta, katerih cela družina je večkrat lačna samo zato, da lahko nabavi svojim neboljencem šolske zvezke in knjige. Postavka „sokolskim četam“ je bila spreminjena v „Sokolskem društvu, Kranj“.

Pri debati o podporah gledališčem utemeljuje o. o. Tomažič potrebo večjih in stalnih podpor delavskim odrom, ker odri služijo delavcem v prvi vrsti za izobrazbo, meščanom pa v glavnem le za zabavo. Njegova izvajanja podpreta o. o. Krč ter Strupi iz Rupe, češ, da so mestna gledališča že vsa kar moderno opremljena, dočim manjka delavskim in kmečkim odrom najpotrebnejših in najnujnejših stvari. V sled pomankanja primerne predloga ta upravičena zahteva ni bila sprejeta, pridržano pa je bilo upravi, da te zneske, proti naknadni odobritvi občinskega odbora, pravično razdeli. O nadaljnjih podporah se je vnela huda debata, ki je prešla že na politično polje, tako, da je pred glasovanjem o istih g. dr. ing. Kočevar izjavil, da se za te postavke vzdržuje glasovanja. O. o. Miha Košnik iz Primskovega in Strupi iz Čirčič pa sta morala opozoriti gospode iz mesta, da naj polagajo glavno važnost na gospodarska vprašanja, o politiki pa naj debatirajo kje drugje. Predlog o. o. Jereba o spajanju podpor in enakomerni razdelitvi istih je bil s 13 proti 13 glasovi, pri vzdrževanju g. dr. ing. Kočevarja ter po odločitvi g. župana, odklonjen. O Vincencijevi družbi je poročal g. ravnatelj Košnik, ki se je osebno prepričal o vzglednem delovanju iste na splošnem karitativnem polju. Kljub izčrpnim podatkom, s katerimi je g. ravnatelj vsem odbornikom postregel, je bila preliminarna vsota iz nepojmljivih vzrokov znižana od 17.000 na 16.000 dinarjev, ker večina pač ne more razumeti, da revežu pomeni tisoč dinarjev več kakor ljubljanski nebotičnik. Podpora Kolu jugoslovanskih sester se je neznatno zvišala, tako da bo tudi temu karitativnemu društvu otežkočeno vsako večje podpiranje tolikih in tako podpore potrebnih siromakov. Županov Polde je v kratkih a jedrnatih besedah razložil potrebe Glasbenega društva in dosegel, da se je preliminarna podpora soglasno zvišala od 1500 na 3000 dinarjev; Glasbeno društvo mu je lahko hvaležno za močat nastop in drage besede: tudi advokati nimajo večje tarife, kajti njegove besede so prišle druga k drugi povprečno po 30 dinarjev. Po kratki obrazložitvi ostalih postavk se je prešlo na dohodke.

Tu smo si bili hitro edini. Narod naj plača, če se pa pri razdelitvi malo skregamo, pa nikogar nič ne briga. Kako se bo deficit kril, tudi ni tako

C. G. T.

Splošna zveza dela

Dogodki zadnjih mesecev so pokazali, da obstoja v Franciji poleg strank še mogočna C. G. T. (Confederation Generale du Travail), katera postaja z dnevom v dan odločilnejši faktor v preobrazovanju notranje ureditve države. V strokovnem časopisju je izšla statistika, ki nazorno prikazuje porast te tako važne organizacije dela. C. G. T. je štela ob času svoje ustanovitve l. 1895 samo okoli 300.000 članov. Po štiridesetletnem obstoju je število njenega članstva naraslo na 1.200.000, kljub temu, da so se komunisti ločili ter ustanovili samostojno C. G. T. U. (Confederation Generale du Travail Unitaire), katera pa ni mogla pokazati nobenih vidnejših uspehov. Do sredine leta 1936 je obsegala C. G. T. v glavnem delojemalce javnih institucij in sicer: 165.000 železničarjev, 90.000 učiteljev, 90.000 javnih nastavljenecov, 75.000 poštnih uradnikov in 40.000 državnih delavcev. Nasprotno pa je bilo v privatnih podjetjih C. G. T. članov samo: stavbincev 65.000, rudarjev 70.000, tekstilnih delavcev 47.000, kar vse je bilo za francoske razmere čeravno ne malenkostno, vendarle precej skromno.

Z začetkom preteklega leta pa je število članov naraslo na ogromno število petih milijonov. Medtem ko izkazujejo sindikati javnih nameščencev, kateri so bili do tedaj jedro organizacije, malenkosten porast članstva, je pristop vseh ostalih kategorij privatnih nameščencev, posebno pa tudi delavcev, zavzel ogromne dimenzije. Število članstva v poljedelski stroki se je pomnožilo od 12.000 na 156.000, v živilski od 15.000 na 300.000, v tehnični in risalni od 500 na 80.000, v stavbinski od 65.000 na 440.000, število organiziranih privatnih nameščencev se je povečalo od 15.000 na 185.000, delavci tekstilne stroke so prišli od 47.000 na 360.000, kovinski pa od 50.000 na 775.000, ter so slednji postali s tem najmočnejša organizacija v zvezi. C. G. T. se deli na eni strani v 50 različnih odsekov, ki so razdeljeni po vseh poklicnih skupinah, na drugi strani pa obstoja 90 krajevnih uprav, katere obsegajo posle posameznih departmajev (okrožij).

Pomen marksističnih strank v Franciji se v inozemstvu navadno preceňuje, ker se prisojajo premalo važnosti temu strokovnemu gibanju malega francoskega kmeta, delavca in javnega ter privatnega nameščenca. C. G. T. je z abstraktno odpovedjo strankarskih doktrin, z zasledovanjem dosegljivih ciljev ter z neizprosno doslednostjo privezala

na se ogromne mase francoskega delovnega človeka.

Zadnje dni je poslal Narodni svet te organizacije sedanjemu predsedniku francoske vlade Chautempsu energično resolucijo s sledečimi zahtevami:

Najprej se zahteva striktno izpolnjevanje kolektivnih pogodb in razširjenje istih na poljedelske delavce, hišne uslužbence, proste poklice ter trgovske zastopnike. Nadalje se urgira zvišanje vseh plač, sorazmerno efektu zadnje devalvacije, kakor se je to že enkrat izvedlo pri predzadnjem znižanju vrednosti francoskega franka. Vztraja se pri zahtevi po strokovnem pravu, splošnem, plačanem dopustu za vse in boljšem postopanju z delavstvom.

Dolgo diskusijo je povzročilo komplicirano vprašanje o sprejemu in odpustu delavcev. Kakor znano je C. G. T. v večini obratov, tako tudi pri delih za svetovno razstavo, dosegla, da se sprejemajo samo organizirani delavci. Reakcija od strani marsikaterega podjetnika je seveda sledila in sicer: sprejemalo se je samo neorganizirane. V tozadevni resoluciji se izreka zveza za popolno svobodo dela: politično in svetovno naziranje delavca ne sme biti pod nobenim pogojem ovira pri sprejemu in razlog pri odpustu.

Radi boljše izpeljave socialne zakonodaje in njenih odločitev se mora vpeljati stroge sankcije proti tistim podjetnikom, ki se ne bi držali vseh predpisov o ravnanju z delavstvom. Obenem naj se celokupna socialna zakonodaja razlegne tudi na vse državne uradnike ter nastavljenice.

Končno se vztraja pri starostnem zavarovanju, za kar se že dalj časa polegujejo komunisti, dočim se socialisti za to vprašanje še niso definitivno odločili, ker bi rešitev istega predstavljala za državni proračun obremenitev, katere budget pri sedanjih razmerah, po mnenju socialističnih finančnih strokovnjakov, ne bi prenesel.

To vse in še mnogo drugega je zahtevala C. G. T. od sedanje vlade ljudske fronte. Cel ta program obsega samo dosegljive zahteve in cilje. Njih uresničenje je samo vprašanje časa, kajti česar se C. G. T. loti, to tudi izvede, kar vse se lahko konstatira iz zadnjih pridobitev francoskega delavstva. To pa radi tega, ker se tam ne dela po strankarskih vidikih, niti se posluša klerikalne, liberalne, levičarske ali skrajne levičarske generale, nego vodilna misel celega pokreta C. G. T. je in ostane: dobiti delavcev, nameščencev ter vseh, ki imajo voljo do dela.

Blažena Nemčija

Tkanine, papir in železo

S prvim avgustom je bila z dekretom najstrožje reglementirana uporaba vreč iz jute in sorodnih tkanin. Prepovedano je izdelovanje vreč, ki se rabijo za oglje, premog in podobno, v vsake druge svrhe, kakor na primer za domačo pa tudi industrijsko uporabo. Vreče za žito in slično se bodo oddajale kmetovalcem samo proti visoki kavciji ali v zameno za prazne. Prepovedano je razrezavati kakršnekoli vreče v cunje ali jih izposojati brez dovoljenja pristojne oblasti.

Druga naredba se peča najpodrobneje z uporabo starega papirja, kartona in vseh podobnih odpadkov. Objavljena je bila dolga lista, katera navaja fiksne

važno. Prejšnji odbor nam je prihranil okoli pol milijona dinarjev, ko bo tega zmanjkalo, bo pa že kako: najeli bomo posojila, povišali — če drugače ne bo šlo — občinske doklade in če še to ne bo pomagalo, homo pa zopet upeljali — občinsko trošarino.

K proračunu je podal skrbno izdelan, kritičen elaborat g. dr. ing. Kočevar, na katerega se homo še povrnili, Ravnotako bo treba še naknadno razčleniti dokaj postavk, strogo iz juridične perspektive.

cene za vse vrste papirnih odpadkov in katere je obvezna za kupce in prodajalce. Nakup, prodaja in uporaba starega papirja je vezana na posebno koncesijo. Trgovci in industrijci morajo voditi o vseh tozadevnih poslih točen register, iz katerega mora biti točno razvidna kvaliteta, kvantiteta in način uporabe vsake vrste papirja posebej.

Tudi trgovcem in industrijcem železnine se ne godi boljše. Vsako podjetje, skozi čigar roke gre mesečno več kot 1000 kilogramov železa, mora voditi najnatanejši seznam o železu, katerega kupi, proda ali predela, s podrobnejšo specifikacijo odjemalcev, liferantov in lastne uporabe. Napoveduje se pa še nadaljne reglementacije iz vseh panog narodnega gospodarstva, katere bi služile v slučaju vojne kot „obrambno“ sredstvo.

Žalitev časopisa

40 letni mestni župnik G. Wäschle iz Göppingena (Württemberg) je bil radi žaljive izjave, katero je podal neki ženski, češ da gotov časopis (gre se najbrže za „Völk. Beobachter“) laže, obsojen pred rednim sodiščem na 150 M globe ali 10 dni zapora.

TEDENSKE VESTI

Stalne dopisnike iščemo po vseh krajih kranjske okolice in po vseh večjih gorenjskih vaseh, trgih in mestih. Predpogoj: objektivnost, nestranskarstvo in v glavnem čut za socialne potrebe ljudstva. Ponudbe s pogoji, zahtevki in priporočili poštenih ljudi na upravo „Sobote“, Kranj, Bleiweisova 7.

Kakšno zanimanje je prva številka našega lista vzbudila po celem Gorenjskem nam dokazuje najbolj nebroj dopisov, katere smo dobili iz vseh krajev. Žal nam je tehnično nemogoče pregledati vse že za drugo številko, toda potrudili se bomo, da pride vse, kar je dobro in omembe vredno, v prihodnjih številkah na vrsto. Zahvaljujemo se vsem za pozornost in dobre nasvete, prosimo, da nam zamudo oprostite in ohranijo nadaljnjo naklonjenost našemu listu ter ga povsod priporočite.

Uprava.
Današnji številki prilagamo poštne položnice.

V nedeljo, dne 15. t. m. se vrši VII. mednarodna motociklistična dirka na Ljubelj, katere pokroviteljstvo je prevzel minister za telesno vzgojo naroda dr. Rogič. Priprave so že v polnem teku in prepričani smo, da bo motoklub „Ilirija“ preskrbel najboljšo organizacijo. — Razpisana je množica lepih nagrad. — Tekmovali bodo: Avstrijci, Zagrebčani, Mariborčani in Ljubljancani.

Gledališki oder „Narodne čitalnice“ pripravlja za otvoritev sezone Lichtenbergovo komedijo „Mladi gospod šef“ in Zapolske „Moralo gospe Dulske“. Izmed glasbenih del pa bo na repertoarju Kalmanova opereta „Kneginja čardaša“. Skušnje so v polnem teku, iz česar lahko sklepamo, da se nam v tej sezoni obeta bogat in pester spored.

Akademsko društvo v Kranju že sestavlja program za bodoče delo. Bilanca prošlega leta je odlična: Ljudska univerza nam je priredila lepo število predavanj priznanih predavateljev. Organiziralo je umetniško razstavo (Miha Maleš), prvo po desetih letih. Vodilo je akcijo za zgraditev bolnice v Ljubljani in na Gorenjskem. Priredilo je recitacijski večer sodobnih pesnikov in pisateljev, nastopilo je na kulturnem večeru itd. — V društvu samem je osnovalo znanstveno knjižnico, članom je na razpolago številno časopisje in revije, prirejajo se znanstvene ekskurzije. Odziv publike pri vseh prireditvah je bil sicer velik, toda razumevanja za društvo pri javnih faktorjih, katerih dolžnost bi bila akademike podpirati, nismo našli. — Kranjska mestna občina se na našo prošnjo ni ozirala ter nam je dotirala za celotno podporo najmanjšo mogočo vsoto, najbrže zato, ker največ delamo.

Primskovo

Blagoslovitev nove motorne brizgalne proslavi primskovska prostovoljna gasilska četa v nedeljo dne 15. avgusta. Pokroviteljstvo je prevzel častni član društva g. Luznar Franc. Kumovala bosta tovarnarjeva soproga gospa Slavka Božičeva in tovarnar g. Adolf Prah. Slavnostni govor ima g. ravnatelj Košnik. Po blagoslovitvi se vrši na vrtu g. Fende-ta vaško žegnanje.

Stražišče

Športni klub „Savica“ priredi v nedeljo, dne 15. t. m. svoj III. športni dan, združen z veselico v Sokolskem domu. — Na sporedu so lahkoatletske tekme za darila in sicer: ob 10. uri štafeta 800×400×200×100 m za prehodni pokal g. Križnarja. Po štafeti tek na 1500 in 5000 m. — Popoldne ob 1/4. uri bo zanimiva tekma med I. moštvo „Savice“ in II. garnituro S. K. Kranja. — Po tekmi pričetek veselice v Sok. domu. Agilno članstvo je nabralo 80 krasnih dobitkov ter je pripravilo obiskovalcem veselice presenečenje, kakršnega v Stražišču še ni bilo. — Ples prost, vstopnina malenkostna. — Ker je klub potreben izdatne finančne pomoči in ker je od te prireditve odvisno sodelovanje „Savice“ pri gorenjskem nogometnem prvenstvu, zato apeliramo na cenj. občinstvo, da se sporeda udeleži v čimvečjem številu.

Kovor

V nedeljo, dne 15. t. m. se vrši prvi skupinski izlet IV. skupine Sokolske župe Kranj, katera spada pod matično društvo Tržič v idilično vas Kovor, kjer se je zadnji čas tudi znatno razširila naša sokolska misel, ter navdala vse nacionalno zavedne može in fante z duhom in voljo za smotreno sokolsko delo. — Zavedajoč se, da je sokolsko misel treba prenesti tudi v vsako našo kmečko vas, se je skupinskemu sestanku, ki je bil v Podbrezjah, sklenilo, da se bo letos vršil prvi zlet tržiške skupine v našo vas. Vsi bratje in sestre so se z vso vnemo oprijeli dela ter pridno pripravljajo telovadišče za ta nastop, ki bo v vasi Zvirče pri Kovorju na lepem prostoru poleg gozdčiča, na vrtu brata Nadišarja, ali po domače pri Rihtarju. — Prepričani smo, da se bodo tega izleta udeležile tudi ostale sokolske edince s svojimi prapori, kakor tudi vse Sokolsku naklonjeno občinstvo. Na zletu sodeluje vojaška godba I. planinskega polka iz Škofje Loke — Spored prireditve je naslednji: ob pol 14. uri je na postaji Križe — Golnik sprejem gostov. Ob 15. uri je povorka skozi Kovor v Zvirče, kjer se vrši ob 16. uri javni telovadni nastop. — Geslo gorenjskih Sokolov za nedeljo naj bo: V zbor na zlet IV. skupine v vas Kovor.

PODLISTEK

Na zapadu nič novega

(Odlomek)

Večkrat stražim Ruse. V temi vidim, kako se premikajo njihove postave kakor bolne štorklje, kakor ogromne plice. Prihajajo tesno k ograji, stiskajo svoje obraze ob njo in s prsti vrtajo v vrzeli. Mnogokrat jih veliko takole stoji. Tako vdihavajo veter, ki prihaja semkaj iz step in gozdov.

Redko govorijo in še takrat jedva nekaj besed. Zdi se mi, da so si med seboj bolj človeški in bratski, kakor mi tu. Morda je to le zato, ker se čutijo nesrečnejše od nas. Pri vsem tem je za nje vojna že končana.

Crnovojniki, ki jih stražijo, pripovedujejo, da so bili sprva živahniji. Zdaj pa so že docela otopeli, onemogli in brezbrizni.

Stoje ob ograji; včasih kateri od njih odide z omahujočimi koraki, toda kmalu ga drugi nadomesti in vrsta je zopet nepretrgana. Večina molči; nekateri prosjačijo za cigaretne ogorke.

Vidim njihove temne postave. Njihove brade, ki frfotajo v vetru. Ničesar ne vem o njih, le to, da so ujetniki in vprav to me vznemirja. Brez imena je njihovo življenje in brez krivde; če bi vedel o njih kaj več, kako se pišejo, kako žive, kaj pričakujejo, kaj jih teži, bi moje vznemirjenje imelo cilj in bi morda prešlo v sočutje. Tako pa vzbujajo le občutek bolnih spak, občutek strašne težine življenja.

Povelje je napravilo te tihe postave za naše sovražnike; povelje bi jih napravilo za naše prijatelje. Na neki mizi podpišejo pisanje neki ljudje, ki jih nihče od nas ne pozna in dolga leta je naš edini cilj ubijanje, ki ga sicer svet zaničuje in strogo kaznuje. Kako naj vse to človek razume, kadar gleda te tihe ljudi z otroškimi obrazi in bradami, kakor jih imajo apostoli! Vsak podčastnik je rekrutu, vsak nadučitelj učencu večji sovražnik, kakor so ti ujetniki nam. In vendar bomo zopet mi nanje streljali in oni bi streljali na nas, če bi bili svobodni.

Prestrašim se; ne smem misliti dalje. Ta pot vodi v prepad. Za vse to ni še pravi čas; toda te misli nočem izgubiti, ohranil jo bom in jo nadaljeval, ko bo vojna končana. Moja duša je vznemirjena: ali je to cilj, véliki, enkratni, o katerem sem razmišljal v strelskih jarkih, ki sem ga iskal kot še edin in možen človeški obstoj po tej katastrofi, je to naloga, ki nas čaka potem, dostojna naloga po teh letih, polnih strahov?

Vzel sem cigare, jih razpolovil in dal Rusom. V zahvalo so prikimali in si jih našgali. V nekaterih obrazih žare rdeče točke. Tolažijo me; izgledajo kot razsvetljena okenca v temnih vaških hišah, ki razodevajo, da so za njimi sobe, polne prijetnega zatočišča.

GOSPODARSTVO

Jugoslovansko—italjanski
trgovski odnosi

Z rezultati trgovinskih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo, katera so se vršila sredi julija v Rimu, se pečajo še vedno naši, italjanski pa tudi inozemski strokovni časopisi. Slišijo se najrazličnejši komentarji, povdarja pa se splošno, da se bodo ta pogajanja nadaljevala ob začetku zime v Belgradu.

Ker so tuji časopisi — posebno pa angleški — posvetili tem konferencam osobito pozornost, se običajno napačno sklepa, da so se tozadevne seje končale z neuspehom. Že pred začetkom pogajanj se je poudarjalo, da ni pričakovati momentanega povečanja medsebojne trgovine, temveč da bo to nastopilo polagoma in vzporedno zboljšanjem konjunktura ter recipročnih odnosov. Glavni vzrok počasnega razvoja trgovinskih odnosov z Italijo pa so sankcije. V tem času je morala iskati Italija drugo gospodarsko opredelitev in zato je sedaj tem težje izvedljiva hitra izprememba smeri na gospodarskem polju.

V prvi vrsti ne smemo pozabiti, da stremi Italija za popolno avtarkijo in da je za ostanek svojih potreb navezana na države rimskega protokola. Če hoče Italija naši državi priznati iste ugodnosti kakor n. pr. Avstriji in Madžarski, se mora še preje dogovoriti z naštetimi državami pa tudi z drugimi.

Vzemimo na primer les, pri katerem smo mi najbolj zainteresirani. Italija je uvozila v prvih petih mesecih leta 1937. glasom italjanskih statističnih podatkov lesa v skupni količini od 207.445 ton, od tega iz Avstrije 114.607 ton, iz Jugoslavije pa samo 55.580 ton. Sedaj je Italija v tabeli jugoslovanskega izvoza lesa šele na tretjem mestu, za Nemčijo in Anglijo, dočim je bila pred vpeljavo sankcij stalno in visoko na prvem. Tudi pri drugih izvoznih predmetih je italjanski delež občutno padel. V isti časovni periodi je Italija nakupila v inozemstvu 1.156.000 ton pšenice, jugoslovanski delež pa je znašal samo 33.000 ton. Premoga je uvozila v istem razdobju čez štirinapol milijona ton, od tega iz Jugoslavije samo 30.000 ton. V zadnjem času se je tudi govorilo, da se Italija zanima za izvoz naših železnih rud, toda ni še jasno ali gre za izvoz surovih rud ali za samo železo. Lancirala se je tudi vest o ustanovitvi podružnice italijanke banke (Banca Commerciale Italiana) v Belgradu, toda tudi to se dementira.

Kakor ima Italija vzroke, da se

trgovski promet z Jugoslavijo ne poveča, tako obstojajo isti tudi na naši strani. Ravno v zadnjem času se slišijo glasovi, da se bodo klirinške pogodbe polagoma likvidirale in nadomestile v glavnem s splošno odreditvijo kontingentov. Ta namera je razumljiva, če pomislimo na naš aktivni klirinški saldo z Italijo v znesku od circa 40 milijonov dinarjev, kateri obstoja še iz pred-sankcijske dobe. Nadaljni vzrok, da se ne more vrnilo staro trgovsko razmerje z Italijo, je stalno večanje jugoslovanske tekstilne industrije. Belgrajsko časopisje je prineslo sledeči pregled o uvozu tekstilnih surovin in gotovih tekstilnih izdelkov v letih 1925 in 1936:

V letu 1925. smo uvozili			
surovin	za 243 milj. din. ali	8%	
preje	za 515 " " "	15%	
izgotovljen.			
tekst. blaga	za 2.578 " " "	77%	
vsega	za 3.335 milj. din. ali	100%	
Leta 1936. pa smo uvozili			
surovin	za 419 milj. din. ali	30%	
preje	za 638 " " "	42%	
izgotovljen.			
tekst. blaga	za 359 " " "	25%	
vsega	za 1.416 milj. din. ali	100%	

Iz gornje tabele se lahko razvidi ogromen padec uvoza tekstilnega blaga, katerega smo preje v glavnem uvažali iz Italije. Ravnotako razviden pa je tudi porast naše tekstilne industrije v zadnjih desetih letih. Ena glavnih ovir, da se jugoslovansko—italjanski trgovski odnosi ne morejo zboljšati in volumen medsebojne trgovine znatno povečati je torej poleg sankcij ogromno povečanje naše tekstilne industrije, katero je zaprlo pot italjanskemu uvozu tekstilnega blaga v našo državo.

Kljub vsem naštetim težavam pa se je po uradnih statistikah medsebojni promet vendarle povečal. V prvih petih mesecih tekočega leta smo izvozili v Italijo za 90 milijonov lir blaga — lansko leto za 13,6 milijonov lir (sankcije!) — dočim smo kupili v istem razdobju v Italiji za 92 milijonov lir. To je pač pri sedanjih razmerah vse, kar smo mogli doseči. Kaj in koliko se nam bo v bodoče posrečilo doseči več, to vse je pač odvisno od merodajnih faktorjev, katerih sveta dolžnost in naloga je, da pri bližajočih se pogajanjih v Belgradu ne pozabijo na največjo in najvestnejšo davkoplačevalko — Slovenijo.

Vojna — brezposelnost — tuber-
kuloza in njih žalostne številke

Koristno bo v času, ko režimi vseh barv preživljajo najopasnejšo krizo, ob uri ko cel svet, to se pravi vsi narodi, ki se smatrajo civiliziranim, prekašajo drug drugega v brezumnem oboroževanju, naredili malo statistike in primerjati številke, ki se tičejo vseh velesil v pogledu vojaških izdatkov, števila brezposelnih in procentov umrljivosti za tuberkulozo.

Ob branju teh podatkov mora postati pač vsak pozoren in si predstavljati kam in na kakšen način, v glavnem pa od koga, bomo zapeljani v katastrofo, iz katere ni izhoda. Toda govore naj številke:

Stanje vojaštva pod orožjem l. 1936	
Francija	624.000 mož
Nemčija	820.000 "
Italija	1.300.000 "
Japonska	345.000 "
Anglija	535.000 "
Rusija	1.300.000 "
Amerika	500.000 "

Celokupni vojaški stroški pa so znašali leta 1936. (v oklepanju za leto 1935).

Francija	20 milijard frankov (17 milj.).
Italija	5 milijard lir (4.417 milijard).
Japonska	1.159 milijonov jenov (1 milj.).

Anglija 200 milijonov funtov šterlingov (109 milijonov).

Rusija 15 milijard rubljev (8 milijard).

Amerika 986 milijonov dolarjev.

Pripomniti moramo še, da Nemčija za leto 1935 in 1936 ni izdala nobene statistike o oboroževalnih izdatkih, da pa moremo vseeno ceniti vse vojaške izdatke celokupnega „civiliziranega“ človeštva na 200 milijard francoskih frankov, kar bi pomenilo po naše circa 400 milijard dinarjev in kar predstavlja v primeri z letom 1935 približno 30% povečanje.

Brezposelnost koncem leta 1936

Francija	350.000
Nemčija	1.900.000
Italija	1.200.000
Anglija	1.600.000
Amerika	6.350.000

Statistike za Rusijo in Japonsko ni na razpolago.

Padec proti letu 1935 znaša 11%.

Umrljivost radi tuberkuloze

Številke pomenijo mrtve na milijone prebivalcev v letu 1934.

Francija	1.314
Nemčija	812
Italija	991
Japonska	1.885

Od srednjeveškega tlačana
do svobodnega kmeta

V borbi kmečkega ljudstva v Evropi moremo zaznamovati tri perijode:

1. Konec srednjega veka, začetek novega — veliki kmečki upori po vsej Srednji Evropi. Toda kmetje, osamljeni, brez voditeljev, so bili poraženi od fevdalne gospode.

2. Osemnajsto in devetnajsto stoletje — doba meščanskih revolucij. Kmetje se borijo pod vodstvom meščanstva, za plačilo pa dobijo le drobne.

3. Dvajseto stoletje. — Kmečko ljudstvo vodi samo borbo proti ostanekom fevdalizma, proti veleposestnikom in kapitalističnemu izkoriščanju. V teh borbah se naslanja kmečko ljudstvo na svoje strokovne gospodarske organizacije in na organiziran industrijski proletarijat.

Splošni pregled

Značilno za ves srednji vek, torej za vso predkapitalistično dobo so sledeče poteze: velik prepad med mestom in deželo. Obrt in trgovina sta na vasi prepovedana. Nihče se ne briga za deželo in za kmečko ljudstvo, skratka, kmet in vas sta v službi gospode. Kmečko ljudstvo so smatrali za material, ki ga izkoriščata mesto in fevdalna gospoda.

Z razvojem industrije se vas približuje mestu, poljedelstvo pa se vedno bolj poslužuje industrijskih metod. Prav tako se poveča zanimanje za deželo, saj se v novejši dobi zanimajo za kmeta politiki, ki v kmečkem ljudstvu iščejo mase svojih volilcev, mestni producenti, ki imajo v kmetih dobre potrošnike, državna oblastva, ki dobivajo za dežele vojake. Za kmečko ljudstvo pa se ne zanimajo samo oni, ki so zadovoljni z današnjo družbeno ureditvijo ampak tudi oni, ki teže za tem, da se spremeni obstoječi gospodarski in socialni red. Če je bila glavna briga „agrarizma“ v prejšnjih stoletjih, kako povečati produkte, kako povečati veleposestniku rento, se današnji agrarizem briga predvsem za ljudstvo, ki dela in trpi na tej zemlji — za kmete. Dočim je bil oni agrarizem fevdalno-kapitalistični, je današnji demokratičen in socialen.

Tako nastaja danes poleg industrijskega socializma nov — agrarni (kmečki) socializem. Ta socializem je postavljen danes na moderno podlago sodelovanja posameznih gospodarstev, n. pr. naše zadruga in kolhozi (tudi zadruga). Iz tega je razvidno, da se vstvarja nov kmečki pokret, podoben delavskemu.

Takoj po svetovni vojni, zlasti po ruski revoluciji, vidimo ogromen razmah tega kmečkega gibanja v Evropi. Zastopniki kmečkega ljudstva dobijo odločilno besedo pri državni upravi (Aleksander Stambolijski, predsednik vlade v Bolgariji, pri Hrvatih Stjepan Radić, Poljska itd.). Toda ker so ta kmečka gibanja, ki so zajela skoro vso Evropo, po svojem bistvu demokratična in socialna, so kaj kmalu našla huđega nasprotnika v fašizmu, kateremu se je res posrečilo deloma zatreti ta demokratična gibanja. Toda svobodoljubno kmečko ljudstvo se je ponovno dvignilo — skupno z industrijskim delavcem:

V Franciji sta se že našla dva največja trpina v zgodovini človeške družbe — kmet in delavec. V skupni fronti sta našla svoj cilj — novo podožbo sveta — **demokracijo in mir.**

Inserirajte v „SOBOTA“!

Anglija	824
Avstrija	1.199

Za Rusijo nimamo statistike na razpolago. Za šest tu navedenih držav predstavlja umrljivost za tuberkulozo 4,5% povečanje v primeri z letom 1933.

Iz tega vsega moremo konstatirati: ogromno povečanje vojaških izdatkov, stabilizacijo krize z zelo visokim številom brezposelnih in konstantno porast smrtnih slučajev vsled tuberkuloze. Toda nekaj desetlin milijonov nas je še tistih, ki hočemo živeti. Ravnotako so še ljudje, ki hočejo v miru delati za dobrobit in v splošno pomirjenje celokupnega človeštva.

Kranjsko kopališče

Vprašanje zgraditve letnega kopališča v Kranju se vleče že kakih 7 do 8 let. Prva zamisel je bila, da se zgradi kopališče v Kokri nad hujanskim mostom. Po načrtih, ki jih je izdelal Higijenski zavod v Ljubljani, bi se Kokra zajezila nekoliko nad mostom. Nastalo bi v pečeh majhno jezero. Globina vode bi bila tu nestalna. Sportne prireditve se pa ne smejo prirediti v tekoči vodi. To so bili razlogi, da se je ta zamisel po nasvetu strokovnjakov opustila.

Na to sta sledila predloga, da bi se kopališče zgradilo na Kokri pod hujanskim mostom na travniku g. Černeča ali pa na nasprotnem bregu. Voda bi se zajemala v pečeh in dovajala po cevih v bazen. Ko so se pri obeh projektih ugotovili razni nedostatk, se je opustila realizacija teh predlogov.

V l. 1933 se je pojavil predlog, da bi se kopališče postavilo na Suhadolnikov travnik. Vrstila so se posvetovanja, konference in ankete. Vsestransko in soglasno se je ugotovilo, da je ta prostor najbolj primeren za kopališče med vsemi, kar se jih je omenjalo ali predlagalo. Na razpolago ima popolnoma čisto savsko vodo, vode ne bi bilo treba črpati previsoko, kraj je dovolj sončen in je zaščiten proti vetru in prahu. Za menjavo vode služi naraven odtok. Kopališče bi ležalo sredi mesta. Od kolodvora bi ne bilo oddaljeno niti 1 km. Centralna lega in neposredna bližina največjih kranjskih hotelov bi je napravili omiljenim in pristopnim najbolj razvijenim tujcem. Kopališče samo bi najbrž ne bilo popolnoma rentabilno. Malenkosten primankljaj bi se kril indirektno z okrepljivo davčne moči tujskoprometnih podjetij in s povečanjem dohodkov na trošarin.

V zadnjem času se je pojavil predlog, da bi se letno kopališče postavilo v Straheči dolini. Po legi bi kraj sam na sebi ne bil napačen, ako bi proti njemu ne govorile mnoge okoliščine. Črpanje vode bi se moralo vršiti na precej oddaljenem mestu nad Remčevim jezerom, ker pod tem ni voda dovolj čista. Višina za dviganje vode bi bila najmanj še enkrat večja kakor pri savskem kopališču in tedaj stroški črpanja najmanj štirikrat dražji. Glede sonca bi bila oba prostora na enakem. Proti vetru je savsko kopališče popolnoma zaščiten, kar se o onem v Straheči dolini ne more reči. Bistveni razlog za odločitev za eno ali drugo kopališče bo pač oddaljenost od mesta. Savsko kopališče je oddaljeno par sto korakov od središča mesta, ki je po današnjem razvoju Kranja Stara pošta ali Narodni dom, od kolodvora pa niti 1 km. Do kopališča v Straheči dolini vodi od kolodvora nad 3 km in od središča mesta nad 2 km dolga pot. Vsa ta pot je izpostavljena sončni pripeki. Vsak tudi najbolj pasijonirani kopalci si bo gotovo premislil, da bi se izpostavljali vročim poletnim sončnim žarkom nad pol ure na poti v kopališče in isto toliko nazaj grede. V poštev pridejo pač le kopalci med dnevom. Število onih kopalcev, ki bi posečali kopališče v večernih urah in kopanje porabili tudi za sprehod, bo le malenkostno. Na nje se veliko, drago podjetje ne more ozirati, ker prihaja v poštev v prvi vrsti vsaj teoretična rentabilnost podjetja.

V sredi prihodnjega leta izgubi kranjsko mesto ugodnosti, ki so mu bila priznane z uvrstitvijo v tujskoprometne kraje, ako ne bo do takrat razpolagalo s primernim kopališčem. Odločitev za zgradbo kopališča mora pasti še ta mesec. Kopališče samo mora biti zgrajeno do prihodnje pomladi. Časa ni več dosti. Za savsko kopališče imamo že prostor, jama za bazen je izkopana, načrti in proračun so izdelani in od nadzorne oblasti odobreni. Dani so tedaj vsi predpogoji, da se kopališče zgradi in otvori v maju prihodnjega leta.

S tem bi stopil Kranj v vrsto onih slovenskih krajev, ki že razpolagajo z modernimi letnimi kopališči. Število teh krajev znaša danes okoli 20. Kranj bi pa doprinesel svoj prispevek k razvoju tujskega prometa, ki tvori važno panogo v našem gospodarskem razvoju.

SPORT

Sportna nedelja na Gorenjskem NOGOMET

V Kranju: ob pol 18. uri.
Železničar (Maribor)—Kranj
V Stražišću: ob pol 16. uri.
Kranj—Savica
V Radovljici ob pol 18. uri.
Kranj—Radovljica.

SPORTNI DNEVI:

S. K. Savica (Stražišče) dne 15. t. m. Na sporedu je lahka atletika in nogomet.

Glavna skupščina ljublj. nogomet. podzveze se vrši v nedeljo, dne 15. t. m. ob 8. uri dop. v dvorani del. zbornice (Miklošičeva c.). Najvažnejši točki iz programa sta nedvomno volitev celokupnega odbora ter osnova prvenstvenega tekmovanja za bodoče leto. V interesu tudi gorenjskih klubov je, da se skupščine, kakor tudi predhodnega informativnega sestanka, ki se vrši v soboto ob 20. uri pri Slamiču, udeležijo polnoštevilno po svojih delegatih.

Železničar—Kranj

V nedeljo ima Kranj v gosteh podsaveznega prvaka, S. K. Železničarja iz Maribora. Tekma med prvakom mariborske in fiktivnim prvakom ljubljanske prvorazredne skupine, S. K. Kranjem bo izredno zanimiva. Pokazala bo pravo razmerje sil in znanja med obema skupinama, kajti rezultati, ki jih je dosegal proti mariborskim klubom naključni prvak skupine, trboveljski Amater (Železničar—Amater 11:0), nikakor ne kažejo pravega razmerja med skupinama, saj je nemogoče, da bi predstavniki ljubljanske skupine zastajali za onimi mariborske kar za cela dva razreda.

Železničar je za ligašem nedvomno naš najboljši klub, ki je absolviral dol-

gotrajno podsavezno prvenstvo tako rekoč mimogrede in pravzaprav kot razred zase prednjačil v točkah ostalim klubom iz skupine. Tudi tekme za vstop v državno ligo je začel mnogoobetajoče — do katastrofe v Sarajevu, ki mu je pa niti ni šteli v greh, če upoštevamo okoliščine, ki so poraz zakrivile. — Za belordeče bo nedeljski gost trd oreh, mnogo trši kot S. K. Maribor, ki je v Kranju klonil s 3:4. Za naše fante tudi eventualni poraz od moštva s tako odlično kvalifikacijo kot jo ima Železničar ne bo nikaka sramota, prav gotovo bo pa tekma zanje trening kot si ga boljšega pri zadnjih pripravah ob početku prvenstvenega tekmovanja ne morejo želeči. Obe moštvi nastopita v popolnih postavah. Čas tekme je določen na polsesto uro, tako da bo tudi za kopanje dovolj časa. Ker so izdatki za to tekmo precej veliki, prosimo vse naše prijatelje, da podpro klub s svojim posetom.

Strelska družina. Preteklo nedeljo je bila v Domžalah strelska tekma. Udeležila se jo je kranjska strelska vrsta pod vodstvom g. Leopolda Zupana v postavi: Ločniškar, Smole, Rozman, Peročević, Košnik in si priborila pokal, ki ga je morala prejšnje leto prepustiti domžalskim strelcem. Pokal je prehodni in ga hrani do prihodnjega leta po starem strelskem običaju vsakokratni najboljši strelci v vrsti, ki je bil tokrat g. Košnik. Kot posamezniki so se odlikovali g. Smole, ki si je delil prvo in drugo mesto z g. Heinricharjem iz Ljubljane na tarči „Srnjak“, g. Rozman, ki si je na razdaljo 100 m priboril 1. nagrado in g. Ločniškar, ki si je osvojil na isti tarči drugo mesto. Organizacija tekme je delovala brezhibno in je treba v tem pogledu staviti domžalsko strelsko družino drugim za vzgled. S to tekmo, ki je bila prva v letošnjem letu v ljubljanskem strelskem krožju, je bila otvorjena strelska tekmovalna sezona. O nadaljnjih tekmah, katerih se bo kranjska družina, upamo, z uspehom udeležila, bomo poročali.

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Stalne dopisnike

Iščemo po vseh krajih kranjske okolice in po vseh večjih gorenjskih vaseh, trgih in mestih. Predpogoj: objektivnost, nestranskarstvo in v glavnem čut za socialne potrebe ljudstva. Ponudbe s pogoji, zahtevki in priporočili pošiljate ljudje na upravo „Sobote“, Kranj, Bleiweisova 7.

Uradnik—začetnik

zmožen vseh pisarniških del z dobrimi spričevali, išče primerno službo, tudi kot skladiščnik, inkasanti ali sluga. Ponudbe na upravo pod: „Vsestransko uporaben“.

Prodaj

hranilno knjžico Hron. in posoj. v Komendi glasečo se na 22.000.— dinarjev. Ponudbe pod „Gotovina“ na upravo lista.

Prazne kante

kupujem stalno; vsebina 5—25 kg. Na upravo pod „Dobro ohranjene“.

Trgovska pomočnica, izučena v trgovini z mešanim blagom, stara 19 let, sposobna vseh trgovskih opravil, išče primerne namestitve. Cenj. dopise pod „Nastop takoj“ na upravo lista.

Sprejem

več čevljarjev, ki znojo delati smučarske čevlje. Delal bi vsak na svojem domu. Prešern Ivan, Kranj.

Dopisovati želi

samo z boljšim gospodom mlada in prikupna gospodična z dežele. Dopise upravi pod „Iščem prijatelja“.

Soliden delavec,

brez lastne krivde že dalj časa nezaposlen, išče kakršnekoli zaposlitve. Naslove pošilja v upravo.

Kupujem steklenice,

rabljene, od črnih in podobne vseh vrst velikosti. Ponudbe na upravo pod „Steklenice“.

Proda se

nova moderna jedilnica iz trdega lesa. Naslov v upravi.

Gospod

s stalno službo, 30 let star, išče redi prezaposlenosti po tej poti znanstva z izobrazbo damo iz kranjske okolice. Ponudbe na upravo pod šifro „V slucaju“.

Trgovski pomočnik,

mešane stroke, išče s 1. septembrom stalne službe. Dopise pod „Vesten“ na upravo lista

Pešteno dekle,

mlado, pridno, začetnik se sprejme za navadna tovarniška dela. Ponudbe na upravo pod „Zanesljiva“.

STEKLARNA

COLNAR KRAJ

ŠIPE, OGLEDALA, PORCELAN ČEŠKI „FRUTA“ KAKOR DRUGE VRSTE

Kozarce za vlaganje najcenejše Gostilničarji imajo pri steklenini znaten popust!

ŠIMUNAC ZLATKO

nasproti slaščičarne BUČAR

Vas vabi na

neobvezen ogled

šivalnih strojev, koles (moških in ženskih) ter vseh rezervnih delov

Sprejemanje

pregorelih žarnic

v zamenjavo oziroma v popravilo, za celo Gorenjsko edino pri

Franjo Nadižar

Kranj, Prešernova ul. 18

Tiskarna

„Sava“ d. d. Kranj

Knjigarna - Knjigoveznica Izdelava štampiljk

Šolski zvezki stalno na zalogi

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „SOBOTE“!

„IDES“ TVORNICA ČRNILA IN KEMICNIH IZDELKOV KRAJ

Kupujte „REKORD“ krema za čevlje, ki konzervira usnje in daje krasen sijaj!

Stalno na zalogi:	Glicerin	Šelak ABTN
	Boraks	Solna kislina
	Gumi arabikum	Parafin
	Grški terpentin	Nafta itd.

PROSTOVOLJNA GASILSKA ČETA PRIMSKOVO

VABI NA PROSLAVO

15-LETNICE

OBSTOJA IN SLOVESNE BLAGOSLOVITVE NOVE MOTORNE BRIZGALNE, ZDRUŽENO Z

VAŠKIM ŽEGNANJEM

KI SE VRŠI 15. AVGUSTA T. L.

Vse gasilske edinice naprošamo, da se proslave udeležijo v čim večjem številu, po možnosti s prapori. — Enako vabimo vsa ostala društva, korporacije in organizacije.

Ostalo občinstvo pa vabimo, da se udeležijo proslave tudi v narodnih nošah, dečvah itd.

Zbirališče ob 1/2. uri pred gas. domom na Primskovem

Uprava.